PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (ES) 2022/2084

(2022. gada 25. oktobris),

ar kuru groza Īstenošanas lēmumu (ES) 2020/1345, ar ko Čehijas Republikai saskaņā ar Regulu (ES) 2020/672 piešķir pagaidu atbalstu bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā pēc Covid-19 uzliesmojuma

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (ES) 2020/672 (2020. gada 19. maijs), ar ko izveido Eiropas pagaidu atbalsta instrumentu bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā (*SURE*) pēc Covid-19 uzliesmojuma ([1]), un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Pēc 2020. gada 7. augustā saņemtā Čehijas lūguma Padome ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2020/1345 ([2]) piešķīra Čehijai finansiālo palīdzību aizdevuma veidā, kura maksimālais apmērs ir 2 000 000 000 EUR, maksimālais vidējais termiņš ir 15 gadi un pieejamības periods – 18 mēneši, lai papildinātu Čehijas valsts centienus novērst Covid-19 uzliesmojuma ietekmi un reaģētu uz minētā uzliesmojuma sociālekonomiskajām sekām darba ņēmējiem un pašnodarbinātajiem.

(2) Čehijai aizdevums bija jāizmanto tam, lai finansētu saīsināta darba laika shēmas un līdzīgus pasākumus, kas minēti Īstenošanas lēmuma (ES) 2020/1345 3. pantā.

(3) Covid-19 uzliesmojums ir imobilizējis būtisku darbaspēka daļu Čehijā. Tā rezultātā Čehijā atkārtoti pēkšņi un būtiski pieauguši publiskie izdevumi, kas saistīti ar pasākumiem, kuri minēti Īstenošanas lēmuma (ES) 2020/1345 3. panta a), c), d) un e) punktā.

(4) Covid-19 uzliesmojumam un ārkārtas pasākumiem, kurus Čehija īstenoja 2020., 2021. un 2022. gadā, lai ierobežotu slimības uzliesmojumu un tā sociālekonomiskās un ar veselību saistītās sekas, bija un vēl aizvien ir dramatiska ietekme uz publiskajām finansēm. Čehijas vispārējās valdības budžeta deficīts un parāds 2020. gadā bija attiecīgi 5,8 % un 37,7 % no iekšzemes kopprodukta (IKP), kas līdz 2021. gada beigām pieauga attiecīgi līdz 5,9 % un 41,9 %. Saskaņā ar Komisijas 2022. gada pavasara prognozi ir sagaidāms, ka Čehijas vispārējās valdības budžeta deficīts un parāds līdz 2022. gada beigām būs attiecīgi 4,3 % un 42,8 % no IKP. Saskaņā ar Komisijas 2022. gada vasaras starpposma prognozi tiek prognozēts, ka Čehijas IKP 2022. gadā pieaugs par 2,3 %.

(5) Čehija 2022. gada 22. septembrī lūdza Savienības papildu finansiālo palīdzību 2 500 000 000 EUR apmērā, lai turpinātu papildināt 2020., 2021. un 2022. gadā īstenotos valsts centienus novērst Covid-19 uzliesmojuma ietekmi un reaģēt uz minētā uzliesmojuma sociālekonomiskajām sekām darba ņēmējiem un pašnodarbinātajiem. Konkrēti, Čehija vēl vairāk pagarināja un grozīja saīsināta darba laika shēmu un līdzīgu pasākumu, kas izklāstīti 6.–9. apsvērumā, piemērošanu.

([1]) OV L 159, 20.5.2020., 1. lpp.

([2]) Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2020/1345 (2020. gada 25. septembris), ar ko Čehijas Republikai saskaņā ar Regulu (ES) 2020/672 piešķir pagaidu atbalstu bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā pēc Covid-19 uzliesmojuma (OV L 314, 29.9.2020., 17. lpp.).

(6) Saīsināta darba laika shēma, kas pazīstama kā programma "Antivīruss", kā minēts Īstenošanas lēmuma (ES) 2020/1345 3. panta a) punktā, tika izstrādāta, lai kompensētu algu izmaksas privātiem darba devējiem, kuri bija spiesti apturēt vai ievērojami samazināt savu saimniecisko darbību, kas tieši izriet no iestāžu veiktajiem pasākumiem ("A variants"), vai netieši Covid-19 pandēmijas negatīvās ekonomiskās ietekmes rezultātā ("B variants"). Tās juridiskais pamats bija valdības 2020. gada 31. marta Rezolūcija Nr. 353 ar grozījumiem, un 120. pants Likumā Nr. 435/2004 Krāj. ([3]) par nodarbinātību ar grozījumiem. Programma tika paplašināta un grozīta, ar valdības 2020. gada 14. oktobra Rezolūciju Nr. 1039 ieviešot A *plus* variantu, lai nodrošinātu algu izmaksu pilnīgu kompensāciju darba devējiem, kuri iestāžu veikto pasākumu rezultātā bija spiesti apturēt vai samazināt savu darbību. Programma tika pagarināta arī ar vairākiem valdības lēmumiem, A variants tika piemērots no 2020. gada 12. marta līdz 2022. gada 28. februārim, A *plus* variants – no 2020. gada 1. oktobra līdz 2021. gada 31. maijam, bet B variants – no 2020. gada 12. marta līdz 2021. gada 31. maijam un no 2021. gada 1. novembra līdz 2021. gada 31. decembrim.

(7) Pirmā kompensācijas piemaksa pašnodarbinātajiem, tā sauktā *Pětadvacítka* programma, kā minēts Īstenošanas lēmuma (ES) 2020/1345 3. panta c) punktā, kas ieviesta ar "Likumu Nr. 159/2020 Krāj." ([4]), nodrošināja, ka pašnodarbinātajiem, kuri Covid-19 sabiedrības veselības risku vai valsts iestāžu veikto krīzes pasākumu rezultātā bija spiesti apturēt vai ievērojami samazināt savu saimniecisko darbību, salīdzinot ar parastu uzņēmējdarbības praksi, tika piešķirta kompensācijas piemaksa 500 CZK apmērā par kalendāro dienu par katru personu. Pětadvacítka tika piemērota no 2020. gada 12. marta līdz 2020. gada 8. jūnijam. Ar Likumu Nr. 461/2020 Krāj ([5])., kurš vēlāk tika grozīts, tika ieviesta "rudens kompensācijas piemaksas" programma, kas tika piemērota no 2020. gada 5. oktobra līdz 2021. gada 15. februārim, un tā nodrošināja nodokļu prēmiju 500 CZK apmērā par kalendāro dienu pašnodarbinātām personām, kuras sabiedrības veselības risku vai publisko iestāžu veikto krīzes pasākumu rezultātā bija spiestas apturēt vai ievērojami samazināt savu saimniecisko darbību. Ar Likumu Nr. 95/2021 Krāj. ([6]) un ar to saistītajām valdības rezolūcijām (Nr. 154/2021 ([7]) un 188/2021 ([8])) tika ieviests vēl viens grozījums, proti, "jaunā kompensācijas piemaksa 2021. gadam", kas tika piemērota no 2021. gada 1. februāra līdz 2021. gada 31. maijam un kas palielināja nodokļu prēmijas summu līdz 1 000 CZK dienā. Pēdējais grozījums šajā kompensācijas prēmijā pašnodarbinātām personām "kompensācijas piemaksa par 2022. gadu", kas ieviesta ar Likumu Nr. 519/2021 Krāj. ([9]), arī bija 1 000 CZK apmērā dienā un bija spēkā no 2021. gada 22. novembra līdz 2022. gada 31. janvārim.

(8) Sociālā nodrošinājuma un veselības nodrošinājuma iemaksu daļējas atcelšanas pašnodarbinātajiem, kā minēts 3. panta d) punktā Īstenošanas lēmumā (ES) 2020/1345, juridiskais pamats ir "Likums Nr. 136/2020 Krāj." ([10]) (sociālais nodrošinājums) un "Likums Nr. 134/2020 Krāj.'" ([11]) (veselības drošība). Valsts no 2020. gada marta līdz 2020. gada augustam uzņēmās veikt attiecīgās sociālās un veselības apdrošināšanas iemaksas, kas pašnodarbinātajiem jāveic katru mēnesi. Lai gan programma beidzās 2020. gada augustā, 2021. gadā bija jāizmaksā papildu summas to norēķinu rezultātā, kas saistīti ar avansa maksājumiem, kurus pašnodarbinātas personas iemaksāja 2020. gadā; Pasākums rada valdībai nesaņemtos ieņēmumus, kurus Regulas (ES) 2020/672 īstenošanas nolūkā var uzskatīt par līdzvērtīgiem publiskiem izdevumiem.

([3]) Likums Nr. 435/2004 Krāj. par nodarbinātību ar grozījumiem, kas publicēts 2004. gada 23. jūlija Likumu krājumā Nr. 143.

([4]) Likums Nr. 159/2020 Krāj. par kompensācijas piemaksu saistībā ar SARS CoV-2 koronavīrusa saslimstības krīzes pasākumiem ar grozījumiem, publicēts 2020. gada 14. aprīļa Likumu krājumā Nr. 59.

([5]) Likums Nr. 461/2020 Krāj. par kompensācijas piemaksu saistībā ar uzņēmējdarbības aizliegumu vai ierobežošanu saistībā ar SARS CoV-2 koronavīrusa parādīšanos, ar grozījumiem, publicēts 2020. gada 13. novembra Likumu krājumā Nr. 189.

([6]) Likums Nr. 95/2021 Krāj. par kompensācijas piemaksu par 2021. gadu, ar grozījumiem, publicēts 2021. gada 26. februāra Likumu krājumā Nr. 38.

([7]) Valdības Rezolūcija Nr. 154/2021 Krāj. par kompensācijas piemaksu 2021. gadam, ar grozījumiem, kas publicēta 2021. gada 31. marta Likumu krājumā Nr. 60.

([8]) Valdības Rezolūcija Nr. 188/2021 Krāj. par kompensācijas piemaksas nākamā piemaksas perioda noteikšanu 2021. gadam ar grozījumiem, kas publicēta 2021. gada 7. maija Likumu krājumā Nr. 79.

([9]) Likums Nr. 519/2021 Krāj. par kompensācijas piemaksu 2022. gadam ar grozījumiem, publicēts 2021. gada 23. decembra Likumu krājumā Nr. 226.

([10]) Likums Nr. 136/2020 Krāj. par dažiem pielāgojumiem sociālā nodrošinājuma iemaksu jomā un iemaksām valsts nodarbinātības un pensiju apdrošināšanas polisē saistībā ar ārkārtas pasākumiem epidēmijas laikā 2020. gadā, ar grozījumiem, publicēts 2020. gada 27. marta Likumu krājumā Nr. 48.

([11]) Likums Nr. 134/2020 Krāj., ar ko groza Likumu Nr. 592/1992 Krāj. par sabiedrības veselības apdrošināšanas prēmijām, ar grozījumiem, publicēts 2020. gada 27. marta Likumu krājumā Nr. 48.

(9) Īstenošanas lēmuma (ES) 2020/1345 3. panta e) punktā minētā pašnodarbināto "Aprūpes pabalsta" juridiskais pamats bija valdības 2020. gada 19. marta Rezolūcija Nr. 262 ([12]), 2020. gada 26. marta Rezolūcija Nr. 311, 2020. gada 31. marta Rezolūcija Nr. 354, 2020. gada 4. maija Rezolūcija Nr. 514, 2020. gada 18. maija Rezolūcija Nr. 552, 2020. gada 16. oktobra Rezolūcija Nr. 1053, 2020. gada 30. novembra Rezolūcija Nr. 1260 un 2021. gada 10. maija Rezolūcija Nr. 446, kā arī 14. pants Likumā Nr. 218/2000 Krāj ([13]). par budžeta noteikumiem ar grozījumiem, kas attiecas uz pašnodarbinātajiem primārajā lauksaimnieciskajā un mežsaimniecības ražošanā, un 3. panta h) punkts grozītajā Likumā Nr. 47/2002 Krāj ([14]). par atbalstu MVU, kas attiecas uz visiem pārējiem pašnodarbinātajiem. Šī programma kompensē pašnodarbinātajiem ienākumu zudumu, ko pašnodarbinātajiem rada vajadzība rūpēties par bērniem vai aprūpējamām personām, jo ir slēgtas bērnu un sociālās aprūpes iestādes. Pabalsta summa dienā bija 424 CZK 2020. gada martā un 500 CZK laikposmā no 2020. gada aprīļa līdz jūnijam. Programma tika pagarināta uz laikposmu no 2020. gada oktobra līdz 2021. gada maijam, šajā laikposmā paredzot ikdienas atbalstu 400 CZK apmērā.

(10) Čehija atbilst Regulas (ES) 2020/672 3. pantā izklāstītajiem nosacījumiem finansiālās palīdzības pieprasīšanai. Čehija ir sniegusi Komisijai atbilstošus pierādījumus par to, ka faktiskie un plānotie publiskie izdevumi no 2020. gada 1. februāra ir palielinājušies par 5 349 588 352 EUR valsts pasākumu rezultātā, kas veikti, lai novērstu Covid-19 uzliesmojuma sociālekonomisko ietekmi. Tas ir pēkšņs un būtisks pieaugums, jo tas ir saistīts arī ar to esošo valsts pasākumu pagarināšanu vai grozīšanu, kuri tieši attiecas uz saīsināta darba laika shēmu un līdzīgiem pasākumiem, kas aptver ievērojamu Čehijas uzņēmumu un darbaspēka daļu. Čehija plāno finansēt 215 333 982 EUR no palielinātās izdevumu summas, izmantojot Savienības fondus, un 634 254 370 EUR, izmantojot savu finansējumu.

(11) Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2020/672 6. pantu ir apspriedusies ar Čehiju un pārbaudījusi faktisko un plānoto publisko izdevumu pēkšņo un būtisko pieaugumu, kas ir tieši saistīts ar saīsināta darba laika shēmām un līdzīgiem pasākumiem, kas minēti 2022. gada 22. septembra pieprasījumā.

(12) Tādēļ būtu jāsniedz finansiāla palīdzība, lai palīdzētu Čehijai novērst Covid-19 uzliesmojuma izraisīto smago ekonomisko traucējumu sociālekonomiskās sekas. Lēmumi par maksājumu un to daļu termiņiem, apmēru un veikšanu Komisijai būtu jāpieņem ciešā sadarbībā ar valsts iestādēm.

(13) Ņemot vērā to, ka Īstenošanas lēmumā (ES) 2020/1345 norādītais pieejamības periods ir beidzies, ir vajadzīgs jauns papildu finansiālās palīdzības pieejamības periods. Finansiālās palīdzības pieejamības periods 18 mēnešu garumā, kas piešķirts ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2020/1345, būtu jāpagarina par 21 mēnesi, un tādējādi kopējam pieejamības periodam vajadzētu būt 39 mēnešiem, sākot no pirmās dienas pēc Īstenošanas lēmuma (ES) 2020/1345 stāšanās spēkā.

(14) Čehijai un Komisijai šis lēmums būtu jāņem vērā aizdevuma līgumā, kas minēts Regulas (ES) 2020/672 8. panta 2. punktā.

(15) Šim lēmumam nebūtu jāskar to procedūru iznākums, kuras var tikt veiktas saistībā ar iekšējā tirgus darbības traucējumiem, jo īpaši saskaņā ar Līguma 107. un 108. pantu. Tas neatbrīvo dalībvalstis no prasības saskaņā ar Līguma 108. pantu ziņot Komisijai par potenciālajiem valsts atbalsta gadījumiem.

(16) Čehijai būtu regulāri jāinformē Komisija par plānoto publisko izdevumu īstenošanu, lai Komisija varētu novērtēt, cik lielā mērā Čehija ir īstenojusi minētos izdevumus.

([12]) Valdības Rezolūcija Nr. 262/2020 Krāj. par krīzes pasākuma pieņemšanu ar grozījumiem, kas publicēta 2020. gada 19. marta Likumu krājumā Nr. 42.

([13]) Likums Nr. 218/2000 Krāj. par budžeta noteikumiem ar grozījumiem, publicēts 2000. gada 21. jūlija Likumu krājumā Nr. 65.

([14]) Likums Nr. 47/2002 Krāj. par atbalstu maziem un vidējiem uzņēmumiem ar grozījumiem, publicēts 2002. gada 8. februāra Likumu krājumā Nr. 20.

(17) Lēmums par finansiālās palīdzības sniegšanu ir pieņemts, ņemot vērā Čehijas esošās un gaidāmās vajadzības, kā arī finansiālās palīdzības pieprasījumus saskaņā ar Regulu (ES) 2020/672, ko jau ir iesniegušas vai plāno iesniegt citas dalībvalstis, vienlaikus piemērojot vienlīdzīgas attieksmes, solidaritātes, samērīguma un pārredzamības principus,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Īstenošanas lēmumu (ES) 2020/1345 groza šādi:

1) lēmuma 2. pantu groza šādi:

a) panta 1. un 2. punktu aizstāj ar šādu:

"1. Savienība piešķir Čehijai aizdevumu, kura maksimālais apjoms ir 4 500 000 000 EUR. Aizdevuma maksimālais vidējais termiņš ir 15 gadi.

2. Ar šo lēmumu piešķirtās finansiālās palīdzības pieejamības periods ir 39 mēneši, sākot no pirmās dienas pēc šā lēmuma spēkā stāšanās.";

b) panta 4. punktu aizstāj ar šādu:

"4. Pirmo daļu izmaksā pēc tam, kad stājies spēkā aizdevuma līgums, kas paredzēts Regulas (ES) 2020/672 8. panta 2. punktā. Visas turpmākās daļas izmaksā saskaņā ar minētā aizdevuma līguma noteikumiem vai – attiecīgā gadījumā – pēc tam, kad stājies spēkā tā papildinājums vai grozītais aizdevuma līgums, kas noslēgts starp Čehiju un Komisiju un ar ko aizstāj sākotnējo aizdevuma līgumu.";

2) lēmuma 3. pantu aizstāj ar šādu:

"*3. pants*

Čehija var finansēt šādus pasākumus:

a) programma "Antivīruss", kas paredzēta "valdības 2020. gada 31. marta Rezolūcijā Nr. 353" ar grozījumiem, kuras tiesiskais pamats ir "Likuma Nr. 435/2004 Krāj. par nodarbinātību" 120. pants, un kas grozīta un pagarināta ar valdības 2020. gada 14. oktobra Rezolūciju Nr. 1039 un vairākiem valdības lēmumiem;

b) programmas "Antivīruss" C variants, kā paredzēts "Likumā Nr. 300/2020 Krāj.";

c) programma "Pētadvacītka", kas ir kompensācijas piemaksa pašnodarbinātām personām, kā paredzēts "Likumā Nr. 159/2020 Krāj.", kas grozīta ar "rudens kompensācijas piemaksu", kā paredzēts "Likumā Nr. 461/2020 Krāj.", "jaunu kompensācijas piemaksu 2021. gadam", kā paredzēts "Likumā Nr. 95/2021 Krāj." un saistītajās "Valdības rezolūcijās Nr. 154/2021 un 188/2021", un "kompensācijas piemaksu 2022. gadam", kā paredzēts "Likumā Nr. 519/2021 Krāj.";

d) sociālā nodrošinājuma un veselības nodrošinājuma iemaksu daļēja atcelšana pašnodarbinātajiem, kā paredzēts "Likumā Nr. 136/2020 Krāj." (sociālais nodrošinājums) un "Likumā Nr. 134/2020 Krāj." (veselības drošība);

e) "Aprūpes pabalsts" pašnodarbinātajiem, kā paredzēts "Valdības 2020. gada 19. marta Rezolūcijā Nr. 262, 2020. gada 26. marta Rezolūcijā Nr. 311, 2020. gada 31. marta Rezolūcijā Nr. 354, 2020. gada 4. maija Rezolūcijā Nr. 514, 2020. gada 18. maija Rezolūcijā Nr. 552" un kurā jaunākie grozījumi izdarīti un kurš pagarināts ar "Valdības 2021. gada 10. maija Rezolūciju Nr. 446" un ar 14. pantu grozītajā "Likumā Nr. 218/2000 Krāj. par budžeta noteikumiem" (attiecībā uz pašnodarbinātajiem primārajā lauksaimniecības un mežsaimniecības ražošanā) un 3. panta h) punktu grozītajā "Likumā Nr. 47/2002 Krāj. par atbalstu MVU" (attiecībā uz visām pārējām pašnodarbinātām personām)."

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Čehijas Republikai.

Šis lēmums stājas spēkā dienā, kad tas paziņots adresātam.

3. pants

Šo lēmumu publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Luksemburgā, 2022. gada 25. oktobrī

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
J. SÍKELA